

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 31ης Οκτωβρίου 1974 *

Στην υπόθεση 16/74,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του HOGE RAAD των Κάτω Χωρών προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Centrafarm BV, εταιρίας εγκατεστημένης στο Rotterdam,

καθώς και

Adriaan De Peijper, κατοίκου Nieuwerkerk AAN De Ujssel,

και

της εταιρίας Winthrop BV, εγκατεστημένης στο Haarlem, η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των σχετικών με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων κανόνων της Συνθήκης ΕΟΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 42 της Πράξεως, της προσηρτημένης στη Συνθήκη Προσχωρήσεως των νέων κρατών μελών στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, καθώς και ως προς την ερμηνεία του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ, σε σχέση με το δικαίωμα επί των σημάτων,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους R. LECOURT, πρόεδρο, C. O'DALAIGH και A. J. MAC-KENZIE STUART, προέδρους τμήματος, A. M. DONNER, R. MONACO, J. MERTENS DE WILMARS, P. PESCATORE, H. KUTSCHER και M. SØRENSEN (εισηγητή δικαστή), δικαστές,

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ολλανδική.

γενικός εισαγγελέας: A. TRABUCCHI
γραμματέας: A. VAN HOUTTE

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

- 1 Με παρεμπόδιση απόφαση της 1ης Μαρτίου 1974, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 4 Μαρτίου, το HOGE RAAD DER NEDERLANDEN (Ανώτατο δικαστήριο των Κάτω Χωρών) υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, ορισμένα προδικαστικά ερωτήματα ως προς το δικαίωμα επί των σημάτων σε σχέση με τις διατάξεις της Συνθήκης και την Πράξη Προσχωρήσεως των τριών νέων κρατών μελών.
- 2 Το HOGE RAAD, στην απόφαση περί παραπομπής, διευκρίνισε ως εξής τα πραγματικά και νομικά στοιχεία της υποθέσεως που λαμβάνονται υπόψη για την απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα:
 - πολλές επιχειρήσεις που ανήκουν στον ίδιο όμιλο έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιούν το ίδιο σήμα για να επισημαίνουν σε διάφορα κράτη της ΕΟΚ ορισμένο προϊόν,
 - προϊόντα που φέρουν αυτό το σήμα, και έχουν νομίμως διατεθεί στο εμπόριο σ' ένα από τα κράτη μέλη από τον κάτοχο του σήματος, στη συνέχεια αγοράζονται και εξάγονται από τρίτους προς άλλο κράτος, όπου διατίθενται στο εμπόριο και μεταπωλούνται,
 - η νομοθεσία περί σημάτων του τελευταίου αυτού κράτους μέλους παρέχει στον κάτοχο του σήματος το δικαίωμα να αντιτίθεται με ένδικα μέσα στη διάθεση στο εμπόριο υπ' αυτό το σήμα από άλλα πρόσωπα των εν λόγω προϊόντων, παρόλον ότι προηγουμένως επιχείρηση, κάτοχος του σήματος σε άλλο κράτος μέλος και που αποτελεί μέλος του ίδιου ομίλου, νομίμως τα διάθεσε στο εμπόριο σ' αυτή την άλλη χώρα.

Επί του ερωτήματος Ι α

- 3 Μ' αυτό το ερώτημα, ζητείται από το Δικαστήριο ν' αποφανθεί αν, στην εξεταζόμενη περίπτωση, οι περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων κανόνες της Συνθήκης εμποδίζουν τον κάτοχο του σήματος να αντιτίθεται στη διάθεση στο εμπόριο από άλλα πρόσωπα του προστατευόμενου από το σήμα προϊόντος.
- 4 Με τις σχετικές περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων διατάξεις της Συνθήκης και, ειδικότερα, με το άρθρο 30, απαγορεύονται μεταξύ κρατών μελών τα περιοριστικά μέτρα επί των εισαγωγών και κάθε μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος.
- 5 Κατά το άρθρο 36, οι εν λόγω διατάξεις, ωστόσο, δεν αντιτίθενται στις απαγορεύσεις ή στους περιορισμούς εισαγωγών που δικαιολογούνται από λόγους προστασίας της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας.
- 6 Εντούτοις, προκύπτει απ' αυτό το ίδιο άρθρο, ιδίως από τη δεύτερη φράση του, ότι παρόλον ότι η Συνθήκη δεν θίγει την υπόσταση δικαιωμάτων αναγνωριζόμενων από τη νομοθεσία κράτους μέλους στον τομέα της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας, η άσκηση αυτών των δικαιωμάτων μπορεί, ωστόσο, κατά τις περιστάσεις, να θίγεται από τις απαγορεύσεις της Συνθήκης.
- 7 Πράγματι, το άρθρο 36, ως επιφέρων εξαίρεση σε μία από τις θεμελιώδεις αρχές της κοινής αγοράς, δεν επιτρέπει παρεκκλίσεις στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων παρά στο μέτρο που αυτές δικαιολογούνται από την προστασία των δικαιωμάτων που αποτελούν το ειδικό αντικείμενο αυτής της ιδιοκτησίας.
- 8 Στον τομέα των σημάτων, το ειδικό αντικείμενο της εμπορικής ιδιοκτησίας συνίσταται κυρίως στο να διασφαλίσει στον κάτοχο το αποκλειστικό δικαίωμα χρησιμοποίησεως του σήματος, για την πρώτη θέση σε κυκλοφορία ενός προϊόντος, και να τον προστατεύει καθώς και τους ανταγωνιστές που θα είχαν την πρόθεση να καταχραστούν τη θέση και τη φήμη του σήματος πωλώνοντας προϊόντα φέροντα παρانونώς αυτό το σήμα.
- 9 Εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων μπορεί να προκύψει από την ύπαρξη, σε εθνική νομοθεσία περί βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας, διατάξεων προβλεπουσών ότι το δικαίωμα του κατόχου του σήματος δεν αναλίσκεται με τη διάθεση στο εμπόριο ενός προϊόντος, σε ένα άλλο κράτος μέλος, υπό την προστασία του σήματος, έτσι ώστε ο κάτοχος μπορεί να αντιτίθεται

στην εισαγωγή στο ίδιο το κράτος του του προϊόντος που έχει διατεθεί στο εμπόριο σε άλλο κράτος.

- 10 Ένα τέτοιο εμπόδιο δεν δικαιολογείται όταν το προϊόν διατέθηκε νομίμως στην αγορά του κράτους μέλους από όπου εισάγεται, από τον ίδιο τον κάτοχο ή με τη συναίνεσή του, έτσι ώστε δεν μπορεί να γίνει λόγος περί καταχρηστικής χρησιμοποίησεως ή παραποιήσεως του σήματος.
- 11 Πράγματι, στην περίπτωση που ο κάτοχος του σήματος θα μπορούσε να απαγορεύει την εισαγωγή προστατευόμενων προϊόντων, που έχουν διατεθεί στο εμπόριο σε άλλο κράτος μέλος από τον ίδιο ή με τη συναίνεσή του, θα είχε τη δυνατότητα να στεγανοποιήσει τις εθνικές αγορές και να επιφέρει μ' αυτό τον τρόπο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, χωρίς ένας τέτοιος περιορισμός να είναι αναγκαίος για να του διασφαλίσει την ουσία του αποκλειστικού δικαιώματος που απορρέει από το σήμα.
- 12 Προσθήκει, επομένως, στο υποβληθέν ερώτημα η απάντηση ότι η άσκηση, από τον κάτοχο σήματος, του δικαιώματος που του παρέχει η νομοθεσία κράτους μέλους να απαγορεύει τη διάθεση στο εμπόριο, μέσα σ' αυτό το κράτος, προϊόντος που έχει διατεθεί στο εμπόριο σε άλλο κράτος μέλος υπ' αυτό το σήμα από τον εν λόγω κάτοχο ή με τη συναίνεσή του, είναι ασυμβίβαστη προς τους κανόνες της Συνθήκης ΕΟΚ περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων στο εσωτερικό της κοινής αγοράς.

Επί του ερωτήματος I β

- 13 Αυτό το ερώτημα υποβλήθηκε για την περίπτωση κατά την οποία οι κοινοτικοί κανόνες δεν αντιτίθενται εν πάση περιπτώσει στην άσκηση από τον κάτοχο του σήματος του δικαιώματος που του παρέχει ο εθνικός νόμος ν' απαγορεύει την εισαγωγή του προστατευόμενου προϊόντος.
- 14 Από τη δοθείσα πιο πάνω απάντηση στο ερώτημα I προκύπτει ότι το ερώτημα I β δεν έχει πλέον αντικείμενο.

Επί του ερωτήματος I γ

- 15 Μ' αυτό το ερώτημα ζητείται από το Δικαστήριο ν' αποφανθεί, στην ουσία, αν ο κάτοχος μπορεί, παρά τη δοθείσα στο πρώτο ερώτημα απάντηση, να αντιτίθεται στην εισαγωγή των προϊόντων που έχουν διατεθεί στο εμπόριο υπό το σήμα,

όταν υφίσταται διαφορά τιμών προκύπτουσα από μέτρα των δημοσίων αρχών στο κράτος εξαγωγής προς έλεγχο της τιμής των προϊόντων.

- 16 Περιλαμβάνεται στην αποστολή των κοινοτικών αρχών η εξαφάνιση των παραγόντων που είναι ικανοί να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό μεταξύ των κρατών μελών, ιδίως με την εναρμόνιση των εθνικών κανόνων που αποβλέπουν στον έλεγχο των τιμών και με την απαγόρευση ενισχύσεων ασυμβίβαστων προς την κοινή αγορά, καθώς και με την άσκηση των εξουσιών τους στον τομέα του ανταγωνισμού.
- 17 Η ύπαρξη τέτοιων παραγόντων σ' ένα κράτος μέλος, δεν μπορεί, ωστόσο, να δικαιολογήσει τη διατήρηση ή την εισαγωγή από άλλο κράτος μέλος μέτρων ασυμβίβαστων προς τους σχετικούς με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων κανόνες, ιδίως στον τομέα της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας.
- 18 Προσθήκει, επομένως, αρνητική απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα.

Επί του ερωτήματος I δ

- 19 Μ' αυτό το ερώτημα ζητείται από το Δικαστήριο ν' αποφανθεί αν ο κάτοχος του σήματος, προκειμένου να ελέγχει τη διανομή φαρμακευτικού προϊόντος ενόψει της προστασίας του κοινού κατά των κινδύνων που προέρχονται από ελαττωματικά προϊόντα, μπορεί ν' ασκεί τα δικαιώματα που του παρέχει το σήμα, παρά την ύπαρξη των κοινοτικών κανόνων περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.
- 20 Δεδομένου ότι η προστασία του κοινού κατά των κινδύνων που οφείλονται σ' ελαττωματικά φαρμακευτικά προϊόντα αποτελεί νόμιμη φροντίδα, το άρθρο 36 της Συνθήκης επιτρέπει στα κράτη μέλη να παρεκκλίνουν από τους κανόνες περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων για λόγους προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων και των ζώων.
- 21 Εντούτοις, τ' αναγκαία προς το σκοπό αυτό μέτρα πρέπει να λαμβάνονται ως ιδιαίτερα μέτρα στον τομέα του υγειονομικού ελέγχου και όχι με την περιγραφή των κανόνων στον τομέα της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας.
- 22 Εξάλλου, το ειδικό αντικείμενο της προστασίας της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας διαφέρει από το αντικείμενο της προστασίας του κοινού και των ενδεχομένων ευθυνών που μπορεί να συνεπάγεται.

23 Προσθήκει, επομένως, αρνητική απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα.

Επί του ερωτήματος Ι ε

- 24 Με αυτό το ερώτημα ζητείται από το Δικαστήριο ν' αποφανθεί αν το άρθρο 42 της Πράξεως περί των όρων Προσχωρήσεως των τριών νέων κρατών μελών συνεπάγεται ότι δεν μπορεί να γίνει επίκληση, πριν από την 1η Ιανουαρίου 1975, των περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων κανόνων της Συνθήκης, στο μέτρο που τα επίμαχα εμπορεύματα προέρχονται από το Ηνωμένο Βασίλειο.
- 25 Το άρθρο 42 της Πράξεως Προσχωρήσεως ορίζει στην πρώτη του παράγραφο ότι ποσοτικοί περιορισμοί επί των εισαγωγών και των εξαγωγών, μεταξύ της Κοινότητας στην αρχική της σύνθεση και των νέων κρατών μελών και μεταξύ των νέων κρατών μελών καταργούνται από της Προσχωρήσεως.
- 26 Κατά τη δεύτερη παράγραφο του ίδιου άρθρου, την οποία ειδικότερα αφορά το ερώτημα, «τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος προς τους περιορισμούς αυτούς καταργούνται το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 1975».
- 27 Αυτή η διάταξη δεν μπορεί να αφορά παρά εκείνα τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς τα οποία, μεταξύ των παλαιών κρατών μελών, έπρεπε να καταργηθούν, κατά τη λήξη μεταβατικής περιόδου, δυνάμει των άρθρων 30 και 32 έως 35 της Συνθήκης ΕΟΚ.
- 28 Συνεπώς, φαίνεται ότι το άρθρο 42 της Πράξεως Προσχωρήσεως δεν έχει επίπτωση επί των απαγορεύσεων εισαγωγών που προκύπτουν από μία εθνική νομοθεσία περί της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας.
- 29 Αυτό το θέμα υπάγεται, συνεπώς, στη συμφυή με τη Συνθήκη και την Πράξη Προσχωρήσεως αρχή κατά την οποία οι διατάξεις των συνθηκών περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι σχετικές με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και, ειδικότερα, οι διατάξεις του άρθρου 30, εφαρμόζονται, από την Προσχώρηση, στα νέα κράτη μέλη, εκτός αν προβλέπεται ρητή παρέκκλιση.
- 30 Από αυτό προκύπτει ότι δεν μπορεί να γίνει επίκληση του άρθρου 42 της Πράξεως Προσχωρήσεως για να εμποδιστεί η εισαγωγή, στις Κάτω Χώρες, ακόμα και πριν από την 1η Ιανουαρίου 1975, εμπορευμάτων που έχουν διατεθεί υπό τις προπεριγραφείσες συνθήκες στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου από τον κάτοχο σήματος ή με τη συναίνεσή του.

Επί του ερωτήματος II

- 31 Με αυτό το ερώτημα ζητείται από το Δικαστήριο να αποφανθεί αν πρόκειται περί εναρμονισμένης πρακτικής απαγορευόμενης από το άρθρο 85 της Συνθήκης όταν επιχείρηση ανήκουσα σε όμιλο χρησιμοποιεί τα δικαιώματά της επί σήματος για να αντιτίθεται στη διάθεση στο εμπόριο από τρίτο προϊόντος, το οποίο προηγουμένως τέθηκε σε κυκλοφορία σε άλλη χώρα από επιχείρηση κάτοχο του σήματος σ' αυτή την άλλη χώρα και που ανήκει στον ίδιο όμιλο.
- 32 Το άρθρο 85 δεν αφορά τις συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων που ανήκουν στον ίδιο όμιλο ως μητρική και θυγατρική εταιρία, όταν οι επιχειρήσεις αποτελούν οικονομική μονάδα στο εσωτερικό της οποίας η θυγατρική δεν απολαύει πραγματικής αυτονομίας κατά τον καθορισμό της γραμμής δράσεώς της στην αγορά και όταν αυτές οι συμφωνίες ή πρακτικές έχουν ως σκοπό τον καθορισμό εσωτερικής κατανομής των δραστηριοτήτων μεταξύ των επιχειρήσεων.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 33 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η οποία κατέθεσε προτάσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται.
- 34 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του HOGE RAAD DER NEDERLANDEN, σ' αυτό εναπόκειται ν' αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε, με παρεμπίπτονσα απόφαση της 1ης Μαρτίου 1974, το HOGE RAAD DER NEDERLANDEN, αποφαινεται:

- 1) Η άσκηση, από τον κάτοχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας, του δικαιώματος που του παρέχει η νομοθεσία κράτους μέλους να απαγορεύει τη διάθεση στο εμπόριο, μέσα σ' αυτό το κράτος, προϊόντος που έχει διατεθεί στο εμπόριο σε

άλλο κράτος μέλος υπ' αυτό το σήμα από τον εν λόγω κάτοχο ή με τη συναίνεσή του, είναι ασυμβίβαστη προς τους κανόνες της Συνθήκης ΕΟΚ περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων στο εσωτερικό της κοινής αγοράς.

- 2) Στερείται, σχετικώς, σημασίας το αν υφίστανται μεταξύ του κράτους μέλους εξαγωγής και του κράτους μέλους εισαγωγής διαφορές τιμών που προκύπτουν από μέτρα ληφθέντα στο κράτος εξαγωγής από δημόσιες αρχές προς έλεγχο της τιμής του προϊόντος.
- 3) Ο κάτοχος σήματος που αφορά φαρμακευτικό προϊόν δεν μπορεί να μην τηρήσει τους κοινοτικούς κανόνες περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων για να ελέγξει τη διανομή του προϊόντος ενόψει της προστασίας του κοινού κατά των ελαττωματικών προϊόντων.
- 4) Δεν μπορεί να γίνει επίκληση του άρθρου 42 της Πράξεως περί των όρων Προσχωρήσεως και των προσαρμογών των συνθηκών για να εμποδιστεί, στις Κάτω Χώρες, ακόμα και πριν από την 1η Ιανουαρίου 1975, η εισαγωγή εμπορευμάτων που έχουν διατεθεί στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου από τον κάτοχο του σήματος ή με τη συναίνεσή του.
- 5) Το άρθρο 85 της Συνθήκης δεν αφορά συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων που ανήκουν στον ίδιο όμιλο ως μητρική και θυγατρική εταιρία, όταν οι επιχειρήσεις αποτελούν οικονομική μονάδα στο εσωτερικό της οποίας η θυγατρική δεν απολαύει πραγματικής αυτονομίας κατά τον καθορισμό της γραμμής δράσεώς της στην αγορά, και όταν αυτές οι συμφωνίες ή πρακτικές έχουν ως σκοπό τον καθορισμό εσωτερικής κατανομής των δραστηριοτήτων μεταξύ των επιχειρήσεων.

Lecourt	O'Dalaigh	Mackenzie	Stuart	Donner	Monaco
Mertens de Wilmars	Pescatore	Kutscher	Sørensen		

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 31 Οκτωβρίου 1974.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο πρόεδρος,
R. Lecourt